

Група 484

ЕКОНОМСКА ПОЛИТИКА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И СТРАТЕГИЈА ЗА СМАЊЕЊЕ СИРОМАШТВА

Јун 2004

Najbolji za život je onaj grad u kome se stranac oseća kao kod kuće...

Italo Calvino

САДРЖАЈ:

1. Стратегија за смањење сиромаштва: Уводне напомене
2. Макроекономски оквир, приоритети економске политике нове Владе и стратегија за смањење сиромаштва
3. Буџет у 2004. години и стратегија за смањење сиромаштва
4. Припрема буџета за 2005. годину и пројекти стратегије за смањење сиромаштва
5. Закључак и правци будућег деловања

1. Стратегија за смањење сиромаштва: Уводне напомене

Влада Републике Србије је крајем 2003. године усвојила Стратегију за смањење сиромаштва (ССС). Након периода избора за скупштину Србије, формирања нове Владе Републике Србије, доношења буџета за 2004. годину, дефинисања економског оквира и приоритета од стране Владе, споразума постигнутих са међународним финансијским организацијама, неизбежно се поставља питање досадашњег сповођења СССР. Такође, како време буде одмицало, неопходно је укључивање пројеката СССР у припрему буџета за наредне године, како буџета Републике Србије, тако и буџета донатора, међународних финансијских институција и локалних самоуправа.

Овај материјал почиње са кратким уводом у оно што је дефинисано у СССР као основно и најважније, затим се анализира тренутни **макроекономски оквир** и дају најновије пројекције, у трећем делу оцењује се **ниво укључености СССР у постојећи буџет** Србије, након чега се представља процедура припреме буџета за 2005. годину и, коначно, доносе закључци.

ССС: Основне напомене

Стратегија смањења сиромаштва један је од приоритета у програму економских, друштвених и структурних реформи како би се у наредним годинама смањио удео сиромашних у Србији и степен њиховог сиромаштва при ограниченим условима финансирања. То је и основни разлог што је СССР развојно оријентисана на смањење удела сиромашних у укупном броју становника са 10,6% на 6,5% до 2010. године кроз пораст економске активности, доходака и запошљавања.

ССС полази од сиромаштва као **вишедимензионалног феномена** који, поред недовољних прихода, подразумева немогућност запошљавања, неодговарајуће стамбене услове и неадекватан приступ социјалној заштити, здравственим, образовним и комуналним услугама и неостваривање права на здраву животну средину и природна богатства.

ССС утврђује **основне правце деловања** на смањивање сиромаштва, а то су:

1. **динамичан привредни раст** који омогућава отварање нових радних места, повећање зарада и реалних извора финансирања социјалних и других јавних потреба,
2. **спречавање новог сиромаштва** као последице реструктурирања и приватизације предузећа и рационализације непривредних делатности и државне управе,
3. реализација програма мера и активности усмерених на **најсиромашније и социјално угрожене групе** (деца, стари, особе са инвалидитетом, избеглице и интерно расељена лица, Роми, рурално сиромашно становништво и необразована лица), посебно у најмање развијеним подручјима.

ССС је **оријентисана на отклањање узрока сиромаштва** кроз финансирање реформе и модернизације образовања и здравства и стварање услова за предузетништво и запошљавање, као и кроз решавање проблема регионалног развоја, урбаног и руралног сиромаштва. У том циљу у наредном периоду обезбедиће се:

- убрзано одвијање реформи и јачање приватног сектора као основе брзог привредног раста и смањења стопе незапослености и отклањања других узрока сиромаштва,
- унапређење здравствене заштите сиромашних лица кроз доступност здравствених услуга одговарајућег квалитета за социјално угрожене групе,
- унапређење образовања у функцији смањивања сиромаштва, укључујући образовање деце из маргинализованих социјалних група,
- ефикаснија социјална заштита, пре свега у виду социјалне помоћи и дечијих додатака, као и заштита осталих угрожених група (деца без родитељског старања, стари и оболели који не могу да брину о себи),
- побољшање положаја пензионера и стварање праведног и финансијски одрживог пензијског система, као и побољшање положаја старих лица која немају пензију,
- унапређење услова рада и живота у неразвијеним подручјима земље, урбаним и руралним срединама, побољшање услова становања и стања животне средине.

Стратегија истиче да је за смањење сиромаштва од **посебног значаја**:

- стварање услова за директне приватне инвестиције домаћих и страних улагача у нова предузећа као основног генератора убрзаног раста и нове запослености,
- повећање обима и квалитета понуде инфраструктурних услуга доступних свим потрошачима, укључујући најсиромашније потрошаче кроз стварање тарифе која ће омогућити да различити потрошачи плаћају различиту цену у случају снабдевања електричном енергијом и гасом и водоснабдевања,
- инвестирање у инфраструктурне делатности које имају низ директних и индиректних ефеката на смањење сиромаштва, а кроз грађевинске радове увећавање тражње за нискоквалификованом незапосленом радном снагом, у којој сиромашни имају изнадпросечно учешће,
- развој савременог финансијског сектора који подстиче привредни раст и запошљавање и поспешује смањивање разлика у расподели дохотка. Ефикасна примена Закона о заложном праву на покретним стварима уписаним у регистар, Закона о Гаранцијском фонду, Закона о финансијском лизингу и Закона о концесијама омогућиће повећање понуде кредита за предузећа у функцији раста привредне активности, запошљавања, зарада и социјалних давања,
- успостављање модерног система јавних финансија који обезбеђује праведну и ефикасну прераспodelу дохотка и ефикасне трансфере сиромашнима. Снижавање пореских стопа подстиче инвестирање приватног капитала као предуслова за отварање нових радних места, пораст зарада и пораст

- издатака за заштиту сиромашних (дечија заштита, збрињавање радника који остају без посла, помоћ незапосленима и помоћ сиромашним породицама),
- антимонополско законодавство и институције за његово спровођење, што ће онемогућити стварање неконкурентних тржишних структура, спречавање неконкурентних тржишних понашања и на тој основи смањивање цена и увећавање реалних доходака свих, укључујући и сиромашне,
  - реформа правосуђа која обезбеђује правну сигурност за инвестирање и повећање раста, запошљавања и реалних доходака као предуслова за смањење сиромаштва,
  - ефикасна примена Закона о раду и Закона о запошљавању који омогућавају ефикасније сучељавање понуде и тражње радне снаге и ефикасније запошљавање кроз стварање подстицаја послодавцима да запошљавају што већи број незапослених и подстицање незапослених лица да се прилагођавају потребама на тржишту рада и да активно траже посао.

У ССС истакнут је значај **приоритизације** пројеката ССС у групама које су најугроженије: избеглице и интерно расељена лица, Ромска популација, особе са инвалидитетом и женска популација. Истакнуто је да су особе из колективних центара којих има 18.500 у веома тешком положају. Од укупног броја избеглица (278.000) и интерно расељених лица (230.000), процена је да 25% њих припада категорији сиромашних.

Предвиђено је да **финансирање ССС** буде остварено из следећих извора: (1) буџета Републике Србије, (2) локалних буџета, (3) организација обавезног социјалног осигурања¹, (4) донација и (5) повољних кредита². Укупан износ средстава која су алоцирана за ССС за период од 2004-2006 године износила су 1,087 милијарди евра, што је 26.6 милијарди динара (1.9% БДП) просечно годишње.

---

¹ То су Пензиони фонд, Здравствени фонд и Национална служба за запошљавање

² Углавном се мисли на кредите Светске банке

2. Макроекономски оквир, приоритети економске политике нове Владе и стратегија за смањење сиромаштва

У Републици Србији протекле три године обележене су економским резултатима у домену успостављања макроекономске стабилности и реалног раста бруто домаћег производа (БДП), као и значајном редукијом инфлације. Курс динара је био стабилан, а девизне резерве су расле. Неповољне тенденције забележене су на пољу спољне трговине, где је увоз био у просеку око три пута већи од извоза, а као последица тога растао је дефицит текућег рачуна. Започет је, а у неким секторима и завршен, процес приватизације и реструктурирања привреде. Напредак на плану сарадње са међународним финансијским институцијама, иностраним повериоцима, страним владама и инвеститорима резултирао је значајним приливом свежег капитала у земљу.

У 2003. години забележена је даља стабилизација макроекономских услова и остварен је скроман привредни раст. За разлику од претходне две године у којима је раст привреде био у распону од 4-5%, за 2003. годину, процена раста износи 2,5-3%. Инфлација, мерена растом цена на мало, у 2003. години износила је 7,8%, на крају периода, док је курс динара све време пратио овај тренд и благо депресирао. Процена раста БДП је конзистентна са нивоом раста консолидованих јавних прихода и потрошње електричне енергије економских субјеката, без домаћинства. У структури агрегатне понуде, сектор услуга, нарочито трговина и телекомуникације, растао је брже од сектора индустрије, док је у пољопривреди забележен већи пад производње, као последица суше. Објављени подаци о расту друштвеног производа од 1,5% не обухватају цео услужни сектор, тј. делатности попут банкарства, образовања, здравства, културе и спорта које имају растуће учешће у стварању новододате вредности.

Макроекономска кретања у прва три месеца 2004. године обележена су растом економске активности, нарочито у сектору индустрије и даљом стабилизацијом макроекономских токова. Инфлација, мерена растом цена на мало, за први квартал износила је 1,8% или 0,6% просечно месечно, а курс динара је пратио овај тренд. Забежена су повољна кретања фискалних и монетарних агрегата. У прва четири месеца 2004. године консолидовани буџет Србије био је уравнотежен. Индустријска производња у прва три месеца 2004. године порасла је за 11,7% у односу на исти период прошле године. На раст индустријске производње утицао је раст ефикасности у секторима који су до сада приватизовани. У јануару 2004. године, настављена је прошлогодишња тенденција бржег раста увоза од извоза, уз висок спољнотрговински дефицит.

ССС је израђена на амбициозним макроекономским претпоставкама које су предвиђале просечну стопу раста БДП-а од 4-5%, уз истовремено реструктурирање компоненти БДП-а у корист штедње и инвестиција, смањивање фискалног дефицита и јавне потрошње и смањивање дефицита текућег рачуна.

Из документа Владе Републике Србије³ и Народне банке Србије⁴, који су расположиви, можемо рећи да се у **2004. години очекује значајан раст и опоравак економије**, уз даље смањивање инфлације, вођење стабилног девизног курса, раст инвестиција у инфраструктуру и пољопривреду и смањивање фискалног дефицита. За 2004. годину макроекономске претпоставке усклађене су са циљем остваривања унутрашње и спољашње макроекономске стабилности и убрзањем раста економије. Предвиђено је да раст цена на мало буде 8,5%, са краја на крај године, уз даље усклађивање административно контролисаних цена. **Предвиђа се интензиван опоравак економије уз раст БДП-а од 6%, који је првенствено детерминисан стабилизацијом прилика у индустрији и пољопривреди.** У структури агрегатне тражње, за разлику од 2003. године, очекује се бржи раст јавних и приватних инвестиција и иностране тражње, у односу на потрошњу, нарочито јавног сектора. Јавни расходи биће прекомпоновани у корист инвестиција, првенствено у инфраструктуру и пољопривреду. Раст ће обезбедити већи ниво запослености и извоза, смањење броја сиромашних и свођење јавног и спољног дуга у одрживе оквире.

Ради убрзања привредне активности у 2004. години посебна пажња се посвећује побољшавању пословне климе у Србији, **смањењу политичког ризика**, привлачењу нових инвестиција (greenfield) и **активирању кредитних линија**, нарочито дугорочног карактера. С тим у вези, формирана је Национална корпорација за осигурање стамбених кредита, прошириле су се функције Гаранцијског фонда за мала и средња предузећа и на пољопривреднике, а до краја године основаће се Фонд за осигурање извозних послова и за кредите недовољно развијеним подручјима.

Од посебног значаја је подршка фискалне политике реконструкцији истрошене инфраструктуре кроз пораст капиталних инвестиција из буџета у комбинацији са кредитима међународних финансијских организација и средствима заинтересованог приватног сектора. Фискална политика подржаће и реструктурирање јавних предузећа и модернизацију пољопривредне механизације. Фискална политика подржаће транзицију земље и кроз помоћ запосленима који прелазе из неефикасних државних и друштвених предузећа која се реструктурирају у растући приватни сектор.

Пројекције макроекономског оквира за период од 2004-2007 предвиђају да ће БДП расти у просеку 5% годишње, да ће инфлација бити редукована са овогодишњег очекиваног нивоа од 8.5% на ниво испод 5%, да ће девизни курс бит стабилан и пратити кретање инфлације уз раст извоза, девизних резерви и страних директних инвестиција.

---

³ Меморандум о економској и фискалној политици и буџет за период 2005-2007.

⁴ Монетарна политика за 2004. годину

-реформа јавних финансија и сиромаштво-

Спроведене реформе јавних финансија имале су директан ефекат на сиромаштво кроз увећану ефикасност прерасподеле доходака и ефикаснију реализацију трансфера сиромашнима. Индиректни ефекти реформисаног система јавних финансија огледају се у томе што је путем **смањивања пореских стопа**, односно нижег пореског оптерећења привреде створен амбијент који погодује инвестирању капитала и тиме поспешује привредни раст као основни предуслов за смањење сиромаштва. Остварен је значајан напредак ка повећању ефикасности у прикупљању прихода, контроли новчаних токова и ефикаснијој реализацији јавних расхода, уз већу контролу субвенција великим предузећима и стављање под контролу квазифискалних дефицита. Спроведене реформе пореске политике и политике јавне потрошње деловале су у правцу побољшања положаја сиромашног сегмента становништва (редовне исплате пензија и других социјалних давања и смањивање кашњења у тим исплатама, подршка лицима која остају без посла у процесу приватизације предузећа и реструктурисања привреде из транзиционог фонда, пораст плата у школству, здравству и другим јавним службама).

Јавне финансије Србије су значајно унапређене доношењем Закона о буџетском систему, Закона о пореском поступку и пореској администрацији и Закона о јавним набавкама. Томе ће значајно допринети и Закон о порезу на додатну вредност и Закон о јавном дугу који су припремљени. Окончањем фискалних реформи и изградњом неопходних институција створиће се повољнији амбијент за приватне инвестиције које ће омогућити већи привредни раст, порат запослености и доходака, што ће имати повољне ефекте и на смањивање сиромаштва. Увођење пореза на додатну вредност и оспособљавање пореске администрације омогућиће **повећање фискалних прихода и смањење обима сиве економије**.

Један од кључних макроекономских циљева је обезбеђивање одрживе фискалне политике кроз ниске пореске стопе, низак фискални дефицит, смањење учешће јавних расхода у БДП и смањење учешћа јавног дуга у БДП. То ће значајно допринети убрзању развоја, а преко тога и смањењу сиромаштва. Томе ће допринети и предвиђена редукација пореског оптерећења на зараде, пољопривредне приходе, хартије од вредности, финансијске трансакције и на употребу и коришћење добара. Развој домаће привреде додатно ће се стимулисати снижавањем пореза на добит предузећа и укидање стопе пореза по одбитку за резиденте Србије.

Од 1. јула 2004. године смањиће се **пореска оптерећења на зараде**, укидањем пореза на фонд зарада који тренутно износи 3,5% на бруто зараде и реформисаће се политика пореског третмана ниских зарада⁵. Укидање овог пореза растеретиће привреду, повећати фондове за ново запошљавање и инвестиције. Укинута су неки порези на употребу и држање добара што ће смањити административне трошкове. Развој домаће привреде додатно ће се **стимулисати снижавањем**

---

⁵ Текстилна и кожарска индустрија, индустрија намештаја и прераде дрвета, обућарска индустрија

пореза на добит предузећа на 10% и укидање стопе пореза по одбитку за резиденте Србије.

Порез на додату вредност ступиће на снагу 1. јануара 2005. године. Општи порез на потрошњу - порез на промет биће замењен овим порезом. Теоријски модели су показали да је **порез на додату вредност ефикаснији од пореза на промет** у погледу стварања мањих дисторзија у економији и веће равноправности код третмана пореских обвезника. Студије земаља у транзицији показале су да је порез на додату вредност издашнији од пореза на промет у погледу прикупљања јавних прихода. Предложено је да порез на додату вредност има две стопе основну од 18% и редуковану од 8%. Порез на промет од 20%, биће замењен порезом на додату вредност од 18%, што ће утицати на то да финални производи појефтине. Међутим, они **производи који су данас у систему пореза на промет ослобођени, тј. не плаћа се порез на промет, биће опорезовани порезом на додату вредност по стопи од 8%**. Ради се производима основне исхране (хлеб, млеко, јаја, месо, уље, брашно, поврће и воће), лековима, комуналним услугама, и др.

3. Буџет у 2004. години и стратегија за смањење сиромаштва

У складу са роковима и утврђеном процедуром, Народној скупштини достављен је 1. новембра 2003. године Предлог закона о буџету Републике Србије за 2004. годину, са Меморандумом и предлозима финансијских планова организација обавезног социјалног осигурања. Међутим, Народна скупштина распуштена је 13. новембра 2003. године Одлуком о распуштању Народне скупштине Републике Србије. У овој ситуацији, да би се обезбедило нормално функционисање државних органа и организација, као и да би се спречиле штетне последице које би настале недоношењем буџета, претходна Влада Републике Србије донела је, 26. децембра 2003. године, **Уредбу о привременом финансирању** Републике Србије за период јануар – март 2004. године. Поменута уредба предвиђала је веома рестриктивно финансирање функција државе, тако да није било финансијског простора за нове расходе, попут оних дефинисаних у ССС.

Формирањем нове Владе Републике Србије у кретком року је сачињен буџет за 2004. годину и послат на усвајање у скупштину по хитном поступку, крајем марта 2004. године. Буџет је усвојен без дуге расправе, пошто је истицала могућност финансирања државних издатака путем Уредбе о привременом финансирању. Парламент Србије на предлог Владе крајем марта 2004. године усвојио је Закон о буџету Србије за 2004. годину. **Развојни карактер усвојеног Буџета Србије за 2004. годину има посебан значај за смањење сиромаштва у Србији.** Овим Буџетом је предвиђен значајан раст пољопривреде, индустрије и услуга у 2004. години који ће омогућити висок раст БДП који даје већи оквир за повећање инвестиција, запошљавања и зарада, као и за већу јавну потрошњу и преко тога значајно утиче на смањење сиромаштва. Томе ће значајно допринети раст јавних инвестиција и подстицаја привреди, посебно пољопривреди, у складу са Буџетом Србије за 2004. годину. **Предвиђено је да се у наредном средњорочном периоду обезбеди јачање развојних функција буџета Србије које значајно утичу на смањење сиромаштва у Србији на бази динамичног привредног раста, пораста инвестиција, отварања нових радних места и пораста доходака.** Тиме се стварају веће могућности за финансирање приоритетних сектора ССС (запошљавање и развој, образовање, здравство, социјална заштита). Усвојени буџет у поређењу са извршењем буџета у 2003. години, дат је у следећој табели.

Табела 1. Предложена структура издатака буџета Републике Србије за 2004. годину у поређењу са извршењем у 2003. години

Економска класификација	ОПИС	Буџет 2003.	Буџет 2004.	Индекс (4:3)	Структура у %	
		Извршење, дин.	Предлог, дин.		6	7
1	2	3	4	5	6	7
41	Расходи за запослене	58.401.100.000	70.235.982.000	120,26	18,57	18,75
411	Плате и додаци запослених	47.828.841.861	57.822.021.000	120,89	15,21	15,43
412	Социјални доприноси на терет послодавца	8.816.655.130	10.934.859.000	124,03	2,80	2,92
413	Накнаде у натури	323.862.227	309.310.000	95,51	0,10	0,08
414	Социјална давања запосленима	243.240.479	302.453.000	124,34	0,08	0,08
415	Накнаде за запослене	266.642.072	314.483.000	117,94	0,08	0,08
416	Награде, бонуси и остали посебни расходи	886.677.767	503.756.000	56,81	0,28	0,13
417	Судијски и посланички додатак	35.180.464	49.100.000	139,57	0,01	0,01
42	Коришћење услуга и роба	17.116.067.282	18.777.254.000	109,71	5,44	5,01
421	Стални трошкови	4.024.545.314	4.115.851.000	102,27	1,28	1,10
422	Трошкови путовања	945.450.743	884.799.000	93,58	0,30	0,24
423	Услуге по уговору	1.854.396.708	1.877.257.000	101,23	0,59	0,50
424	Специјализоване услуге	4.957.705.871	6.457.690.000	130,26	1,58	1,72
425	Текуће поправке и одржавање (услуге и материјали)	1.508.404.931	1.568.642.000	103,99	0,48	0,42
426	Материјал	3.825.563.715	3.873.015.000	101,24	1,22	1,03
43	Употреба основних средстава	6.076.792	3.000.000	49,37	0,00	0,00
431	Употреба основних средстава	6.076.792	3.000.000	49,37	0,00	0,00
44	Отплата камата	10.977.936.133	13.079.128.000	119,14	3,49	3,49
441	Отплате домаћих камата	2.378.140.483	2.127.301.000	89,45	0,76	0,57
442	Отплата страних камата	8.505.984.173	10.308.000.000	121,19	2,71	2,75
443	Отплата камата по основу активираних гаранција		95.827.000		0,00	0,03
444	Пратећи трошкови задуживања	93.811.477	548.000.000	584,15	0,03	0,15
45	Субвенције	29.744.648.016	40.682.305.000	136,77	9,46	10,86

451	Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама	29.538.200.360	39.089.305.000	132,33	9,39	10,43
453	Субвенције јавним финансијским институцијама	130.000.000	1.593.000.000	1.225,38	0,04	0,43
454	Субвенције приватним предузећима	76.447.656			0,02	
46	Донације и трансфери	113.568.070.894	146.987.815.000	129,43	36,12	39,23
462	Донације међународним организацијама	932.976	23.150.000	2.481,31	0,00	0,01
463	Донације и трансфери осталим нивоима власти	47.177.710.734	67.609.665.000	143,31	15,00	18,05
464	Донације и трансфери организацијама обавезног социјалног осигурања	66.389.427.184	79.355.000.000	119,53	21,11	21,18
47	Права из социјалног осигурања	32.253.044.470	32.823.417.000	101,77	10,26	8,76
471	Права из социјалног осигурања (организације обавезног социјалног осигурања)	29.077.058	132.000.000	453,97	0,01	0,04
472	Накнаде за социјалну заштиту из буџета	32.223.967.412	32.691.417.000	101,45	10,25	8,73
48	Остали расходи	3.783.648.744	4.766.563.000	125,98	1,20	1,27
481	Дотације невладиним организацијама	935.579.856	1.222.949.000	130,72	0,30	0,33
482	Порези, обавезне таксе и казне наметнуте од једног нивоа власти другом	1.751.784.794	2.562.306.000	146,27	0,56	0,68
483	Новчане казне и пенали по решењу судова и судских тела	1.024.118.697	750.460.000	73,28	0,33	0,20
484	Накнада штете за повреде или штету насталу услед елементарних непогода или других природних узрока	57.850.000	60.020.000	103,75	0,02	0,02
485	Накнада штете за повреде или штету	14.315.397	170.828.000	1.193,32	0,00	0,05

	нанету од стране државних органа					
49	Резерве		6.330.773.000		0,00	1,69
499	Средства резерве		6.330.773.000		0,00	1,69
51	Основна средства	10.822.049.601	21.511.809.000	198,78	3,44	5,74
511	Зграде и грађевински објекти	6.415.137.452	11.469.700.000	178,79	2,04	3,06
512	Машине и опрема	4.406.912.149	10.035.509.000	227,72	1,40	2,68
513	Остала основна средства		6.600.000		0,00	0,00
52	Залихе	800.000.000	300.000.000	37,50	0,25	0,08
521	Робне резерве	800.000.000	300.000.000	37,50	0,25	0,08
54	Природна имовина	60.000.000	390.000.000	650,00	0,02	0,10
541	Земљиште	60.000.000	390.000.000	650,00	0,02	0,10
61	Отплата главнице	19.262.275.463	16.423.716.000	85,26	6,13	4,38
611	Отплата главнице домаћим кредиторима	18.923.040.390	16.207.614.000	85,65	6,02	4,33
612	Отплата главнице страним кредиторима	339.235.073			0,11	
613	Отплата главнице по гаранцијама		216.102.000			0,06
62	Набавка финансијске имовине	9.099.582.605	2.328.856.000	25,59	2,89	0,62
621	Набавка домаће финансијске имовине	9.099.582.605	2.328.856.000	25,59	2,89	0,62
	Позајмице	8.525.000.000			2,71	
	УКУПНО :	314.419.500.000	374.640.618.000	119,15	100,00	100,00

Укупни издаци буџета за 2004. годину планирани су у износу од 374,6 млрд. динара, што је за 19,2% више него у 2003. години и износе 29,7% пројектованог БДП-а. Дефицит буџета за 2004. годину износи 45,3 млрд. динара, односно 3,58% пројектованог БДП-а, док је у 2003. години учешће дефицита у БДП-у износило 3,98%. Покриће буџетског дефицита вршиће се средствима оствареним од: приватизације (16,4 млрд. динара); донација (3,7 млрд. динара); кредита од међународних финансијских институција (9,5 млрд. динара) и од нето домаћег финансирања (15,7 млрд. динара).

Права из социјалног осигурања у структури укупних расхода учествују са 8,76%, односно у износу од 32,8 млрд. динара. Накнаде за социјалну заштиту из буџета (друштвена брига о деци, социјална заштита, борачко - инвалидска заштита и средства за **избеглице**) планирана су износу од **24,3 млрд. динара** (6,5%). Овим средствима омогућује се исплата дванаест месечних права. **Средства за исхрану и смештај избеглих и прогнаних лица планирана су у износу од 1,0 млрд. динара.** Средства за посебни социјални програм Владе (транзициони фонд), предвиђена су у износу од 2,1 млрд. динара.

У буџету за 2004. годину детаљно су образложене законске обавезе органа Републике и функције које ће се финансирати, за сва министарства. Овде ћемо напоменути нека која су нам од значаја за ССС, а то су: Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, Министарство просвете и спорта, Министарство здравља и Комесеријат за избеглице.

Министарство рада, запошљавања и социјалне политике

Делокруг рада и назив овог Министарства промењен је новим Законом о министарствима и обухвата послове државне управе који се односе на: систем у области радних односа и права из рада у свим облицима рада изузев у државним органима; зараде и остала примања из радног односа и плате у јавном сектору, запошљавање у земљи и иностранству и материјално обезбеђење за случај незапослености, запошљавање инвалида, безбедност и здравље на раду, синдикално организовање, права из радног односа, систем социјалне и породично правне заштите, борачко инвалидску заштиту, заштиту споменика и спомен обележја бораца у земљи и иностранству, борачко инвалидске организације и друге послове утврђене законом.

Укупан обим средстава за обављање функција овог министарства у 2004. години обухвата средства за услуге по уговору које се у највећој мери односе на административне услуге и услуге превоза; услуге образовања запослених, информисања и др; трошкове за материјал, највећим делом трошкове куповине бензина због честих инспекцијских надзора на територији Србије, као и трошкове путовања и набавке административне опреме.

У области социјалне заштите, обезбеђују се средства за накнаде за социјалну заштиту из буџета, односно решавање проблема вишка запослених. Коришћење ових средстава вршиће се на основу програма коришћења средстава који усваја Влада Републике Србије и социјалног програма за решавање вишка запослених у процесу реструктурирања и припреме за приватизацију, стечај и ликвидацију предузећа.

У оквиру средстава за субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, планирана су средства за предузећа у којима су основане инвалидске радионице, као и за програм активне политике запошљавања. Професионална рехабилитација и запошљавање лица са инвалидитетом у заштитним радионицама (75 регистрованих заштитних радионица са око 3.500 запослених инвалида) врши се у складу са Законом о радном оспособљавању и запошљавању инвалида. Спровођење активне политике запошљавања врши се по посебном програму Владе. **Активним мерама запошљавања обезбедиће се ново запошљавање, пре свега категорија незапослених које се тешко запошљавају, младих који се запошљавају први пут, вишкова запослених, избеглих и прогнаних лица, инвалида и др.**

Средства планирана за остваривање свих права у области социјалне заштите

у 2004. години, односе се на: борачко инвалидску заштиту, дечју заштиту и социјалну заштиту, а предвиђена су за исплату дванаест месечних права у 2004. години.

У оквиру донација и трансфера организацијама обавезног социјалног осигурања, планирана су средства за измиривање обавеза Републике за стаж осигурања по посебним прописима преко Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених.

Укупно одобрена средстава у буџету за 2004. годину за Министарство рада, запошљавања и социјалне политике износе 36.7 милијарди динара (517 милиона евра). Ови расходи ће се финансирати директно из буџета Републике са 36.2 милијарде динара (509 милиона евра), док ће 0.5 милијарди динара (8 милиона евра) бити финансирано донацијама и сопственим приходима социјалних органа. Од ових средстава највише је одобрено за следеће функције: социјална заштита породице и деце (13.5 милијарди динара), социјална заштита за болесне и особе са ивалидетом (7.4 милијарде динара), социјална заштита за раднике који остају без посла у процесу реструктурирања (2.1 милијарде динара), субвенције за инвалидске радионице и повезивање радног стажа (0.8 милијарди динара), остала социјална заштита (4.8 милијарди динара) и трансфери организацијама за обавезно социјално осигурање (6.1 милијарди динара).

Министарство просвете и спорта

Министарство просвете и спорта обавља послове државне управе који се односе на: истраживање, планирање и развој предшколског, основног, средњег, вишег и високог образовања, ученичког и студентског стандарда и Управе за спорт; доношење основа програма рада за предшколско васпитање и образовање; доношење наставних планова и програма за основно и средње образовање; допунско образовање деце наших држављана у иностранству; управни надзор у предшколском, основном, средњем, вишем и високом образовању и ученичком и студентском стандарду; надзор над стручним усавршавањем запослених у просвети; нострификацију и еквиваленцију јавних исправа стечених у иностранству; унапређење друштвене бриге о обдареним ученицима и студентима, као и друге послове одређене законом.

Законом о основама система образовања и васпитања (“Службени гласник РС” број 62/03), утврђено је да Влада Републике Србије образује три света и то: Просветни савет, Савет за стручно образовање и Савет за усаглашавање ставова у просвети, са циљем развоја и унапређивања квалитета образовања и васпитања.

У буџету Републике Србије обезбеђују се средства за Комисију за акредитацију која ће учествовати у изради програма, елабората, у складу са захтевима реформе и предстојећим променама законске регулативе у зависности од услова дефинисаних Болоњском декларацијом.

ИДА кредитом Светске банке – Споразумом о кредиту за развој школства између СР Југославије и Светске банке, који је закључен 30. јула 2002. године, уговорени су начини праћења пројекта, што практично значи издвајање дела буџетских средстава у процентима који су уговорени са кредитором, Светском банком, те су за ове намене обезбеђена средства у буџету.

Кредит Светске банке за енергетску ефикасност односи се на реконструкцију школских зграда, а учешће државе по основу уговора у односу на укупна средства кредита износи 20%, што је обезбеђено у буџету.

Основно образовање

Народна скупштина Републике Србије донела је Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број 62/03) којим је утврђено да се средства за финансирање делатности дејчјих вртића, основних и средњих школа чији је оснивач Република обезбеђују у буџету Републике и у буџету јединица локалне самоуправе. Такође је утврђено да ове установе могу да остваре и сопствене приходе по основу донација, спонзорства, учешћем родитеља деце у предшколском васпитању и образовању, школарине, уговора и др.

У складу са наведеним законом у буџету Републике за 2004. годину, планирана су средства за спровођење предшколског програма у години пред полазак у школу у трајању од четири сата дневно; рад са децом са сметњама у развоју и децом на болничком лечењу; плате и додатке запослених у основним и средњим школама; отпремнине и помоћи; развојне програме и пројекте установа и рад уникатних школа и школа од посебног интереса за Републику које одреди Влада .

Обезбеђена су средства за нова звања, као и за програм имплементације нових наставних планова и програма у основним школама, програме стручног усавршавања у основном образовању у оквиру реформе образовања.

За финансирање опреме у оквиру реформе образовања, обезбеђена су одговарајућа буџетска средства, по основу обавеза Републике Србије које проистичу из кредита Светске банке.

Средње образовање

Средње образовање дефинисано је Законом о основама система образовања и васпитања, Законом о средњој школи и подзаконским актима, као што су Правилник о утврђивању цене услуга у средњој школи, Посебни колективни уговор за средње школе, Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, као и осталим законским и подзаконским актима који уређују ову област.

Делокруг средњег образовање обухвата образовање ученика и опште образовање по струкама, као и образовање деце ометене у психофизичком развоју и средње музичко образовање.

Ученички стандард

Ученички стандард је организована делатност којом се стварају материјални и други услови за стицање образовања. Законом о ученичком и студентском стандарду уређују се права ученика и општи интереси у области ученичког стандарда.

Ученици остварују право на: смештај и исхрану у установама, васпитни рад, кредите, стипендије, информисање и спортско-рекреативне активности, одмор и опоравак.

У оквиру предложеног износа планирају се средства за замену и набавку опреме за установе ученичког стандарда, за доградњу и изградњу више нових ученичких домова, као и за социјалну заштиту из буџета – односно за регресирану исхрану и смештај ученика и ученичке стипендије.

Више и универзитетско образовање

Законом о универзитету, као и Законом о вишој школи делатност универзитета, факултета и виших школа финансира се из буџета Републике Србије.

Средства за текуће расходе односе се на сталне трошкове, трошкове путовања, текуће поправке и одржавање, материјал, покриће издатака за постдипломске студије и нове активности на факултетима – образовање на даљину.

Студентски стандард

Ученички и студентски стандард је организована делатност којом се стварају материјални и други услови за стицање образовања. Законом о ученичком и студентском стандарду уређују се права ученика и студената и општи интереси у области ученичког и студентског стандарда. С тога је главна активност студентског стандарда стварање услова за остваривање права ученика и студената утврђених Законом о ученичком и студентском стандарду.

Средства за социјалну заштиту из буџета односе се на исхрану и смештај студената, накнаду из буџета за културу и студентске стипендије.

У многим студентским домовима треба извршити замену дотрајале опреме потребне за текуће активности и услуге.

Износ студентских кредита одређен је у складу са Законом о ученичком и студентском стандарду, а број корисника кредита утврђен је решењем Министарства. Право на кредит односи се на период од десет месеци, као и на дуг за две неисплаћене рате у 2003. години.

Започета је реконструкција и адаптација више студентских домова и установа, чиме ће се повећати смештајни капацитети и створити бољи услови за живот и рад студената.

Физичка култура

Усвајањем Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора и Закона за спровођење уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, Република Србија преузела је обавезу финансирања спортских савеза државне заједнице Србија и Црна Гора.

Средства предвиђена у оквиру економске класификације 472 накнада за социјалну заштиту из буџета, односе се на: исплату стипендија врхунским спортистима; подршку програмима спорта и активности у спровођењу међународних конвенција; припрему спортиста за учешће на великим међународним такмичењима; гостовање америчке кошаркашке репрезентације; новчану помоћ врхунским спортистима; исплату националних признања и награда за посебан допринос развоју и афирмацији спорта и накнада за научни рад у овој области. Средства за ове намене у 2004. години имају већи раст у односу на средства опредељена у буџету Републике Србије за 2003. годину, због одржавања Олимпијских игара и припреме и учешћа наших спортиста на овим играма.

Укупно одобрена средстава у буџету за 2004. годину за Министарство просвете и спорта износе 56.8 милијарди динара (800 милиона евра), од чега за просвету иде 56.1 милијарда динара, а за спорт 0.7 милијарди динара. Расходи ће се финансирати директно из буџета Републике са 45.4 милијарде динара (639 милиона евра), док ће 11.4 милијарди динара (160 милиона евра) бити финансирано донацијама, кредитима, сопственим приходима школа и факултета и трансферима из локалних самоуправа. Најзначајније позиције у оквиру министарства заузимају: основно образовање (26.8 милијарди динара), средње образовање (13.3 милијарде динара), више и високо образовање (10 милијарде динара), студентски стандард (3.6 милијаред динара) и ученички стандард (1.7 милијаде динара).

Министарство здравља

Министарство здравља обавља послове државне управе који се односе на: систем здравствене заштите; систем обавезног здравственог осигурања, других облика здравственог осигурања и доприноса за здравствено осигурање; ближе уређивање права из здравственог осигурања; учествовање у припреми и спровођењу међународних споразума о обавезном социјалном осигурању; садржај здравствене заштите, очување и унапређење здравља грађана и праћење здравственог стања и здравствених потреба становништва; организацију здравствене заштите; стручно усавршавање и специјализацију здравствених радника; здравствену инспекцију; организацију надзора над стручним радом здравствене службе; обезбеђивање здравствене заштите из јавних прихода; здравствену заштиту странаца; евиденције у области здравства; услове за узимање и пресађивање делова људског тела; производњу и промет лекова, медицинских

средстава и помоћних лековитих средстава и инспекцијске послове у тим областима; производњу и промет опојних дрога и прекурсора недозвољених дрога; ископавање и преношење умрлих лица у земљи, преношење умрлих лица из иностранства у земљу и из земље у иностранство; санитарну инспекцију; здравствени и санитарни надзор у области заштите становништва од заразних и незаразних болести, здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе у производњи и промету, јавног снабдевања становништва хигијенски исправном водом за пиће и другим областима одређеним законом; контролу санитарно-хигијенског стања објеката под санитарним надзором и средстава јавног саобраћаја; санитарни надзор над лицима која су законом стављена под здравствени надзор, као и надзор над постројењима, уређајима и опремом која се користи ради обављања делатности под санитарним надзором; утврђивање санитарно-хигијенских и здравствених услова објеката под санитарним надзором у поступцима изградње или реконструкције и редовну контролу над тим објектима; санитарни надзор на државној граници, као и друге послове одређене законом.

У оквиру средстава предвиђених у разделу Министарства здравља, обезбеђена су средства за: сталне трошкове; текуће поправке и одржавање; материјал; услуге по уговору; специјализоване услуге и сл.

Услуге по уговору обухватају административне услуге (услуге превозиња); компјутерске услуге (повезивање здравствених установа у Србији са филијалама Републичког завода за здравство осигурање, повезивање здравствених и санитарних инспекција у компјутерску мрежу); услуге образовања и усавршавања запослених (обука санитарних и здравствених инспектора по окрузима) и услуге информисања.

За специјализоване услуге у Министарству здравља предвиђена су средства, и то за: медицинске услуге (трошкове здравствене заштите лица којима је изречена мера безбедности, обавезног психијатријског чувања и лечења, обавезног лечења алкохоличара и наркомана), као и средства за здравствену заштиту пренету са савезног нивоа (заштита од уношења заразних болести у земљу, здравствена заштита странаца, инспекцијски надзор у области лекова и опојних дрога и др.).

Велики део средстава предвиђен је за дотације невладиним организацијама и то за дотације Црвеном крсту Србије и дотације осталим непрофитним институцијама (друштво за борбу против рака, удружење за борбу против СИДЕ, друштво за борбу против пушења, мултипле склерозе и друге организације).

Трансфери организацијама обавезног социјалног осигурања намењени Републичком заводу за здравствено осигурање обухватају средства за здравствену заштиту неосигураних лица, у складу са одредбама Закона о здравственој заштити.

Велики део средстава предвиђених у разделу Министарства здравља **планира се за реализацију пројеката:**

- средства за здравствену заштиту од општег интереса, у складу са чланом 8. Закона о здравственој заштити, а која су потребна за превентивне програме здравствене заштите за масовне незаразне болести;
- **средства за здравствену заштиту избеглих и прогнаних лица, у складу са Законом о избеглицама ("Службени гласник РС", 18/92) и Уредбом о збрињавању избеглица ("Службени лист СРЈ" бр. 20/92 ... 34/95), до сада су трошкови здравствене заштите ове категорије осигураника планирани у Комесаријату за избеглице;**
- финансирање оснивања комора здравствених радника, као јавних и независних професионалних организација доктора и фармацеута, чиме ће се створити услови за организовано учешће медицинске и фармацеутске струке у реформи система здравствене заштите;
- финансирање трошкова за оснивање Агенције за медицинске производе Србије, са циљем обезбеђивања квалитетних, безбедних и ефикасних лекова и медицинских средстава. Оснивање ове Агенције предвиђа се Нацртом закона о лековима и медицинским средствима, а Нацрт је усаглашен са директивама и препорукама Европске уније, будући да овакве агенције постоје у свим земљама у ЕУ;
- учешће у финансирању консултантских услуга. У оквиру донације Светске банке "социјална заштита и економска помоћ", која износи 250.000 долара, Министарство има обавезу да обезбеди из буџета 3% од износа донације за консултантске услуге;
- обезбеђивање дела средстава за консултантске услуге по основу кредита Светске банке. Овај кредит почиње да се реализује у 2004. години и износи укупно 1.800.000 долара УСА. У складу са уговором о кредиту Министарство здравља обавезно је да сноси трошкове у износу од 16,66% на име финансирања консултантских услуга. Овај кредит има грејс период од 10 година, са роком отплате од 20 година, са годишњом каматом од 0,25%, а користиће се за извођење грађевинских и инвестиционих радова и набавку опреме;
- пројекат Кредит Европске инвестиционе банке за пројектовање "Хитне реконструкције здравствених установа у Србији". На основу Уговора о пројекту Европске инвестиционе банке и Владе Републике Србије, који се односи на пројекат хитне реконструкције здравствених установа у Србији. Пројекат обухвата реконструкцију 20 болница од регионалног значаја, као и обнову и унапређење производног погона Института за имунологију и вирусологију за оралну полио вакцину. Кредит у износу од 50 милиона евра има рок отплате од 20 година, а прва средства кредита биће на располагању у априлу 2004. године. Буџет Републике Србије у обавези је да обезбеди део средстава за накнаде за консултанте, трошкове путовања и материјал (за набавку бензина). Пројекат ће трајати најдуже 3 године.
- кредит Европске инвестиционе банке "Хитна реконструкција здравствених установа у Србији". Овде је потребно обезбедити буџетска средства за порез на грађевинске радове и грађевински материјал и
- кредит Светске банке "Енергетска ефикасност". У оквиру овог пројекта, за консултантске услуге у области улагања у Клинички центар Србије, потребно је обезбедити средства у буџету Републике Србије.

Значајан део средстава предвиђених за инвестиције у зграде и опрему обезбеђује се из међународних кредита, при чему је за санацију објеката и набавку опреме такође потребно обезбедити средства из буџета Републике Србије. Средства за улагање у зграде углавном се односе на санацију постојећих објеката, углавном поправке равних кровова, поправке електроинсталационе мреже и мокрих чворова, адаптације котларница и сл. У делу опреме потребно је обезбедити опрему у здравственим установама, као и мањи део средстава за опрему у Министарству. Средства предвиђена за набавку опреме не обухватају улагање у опрему у областима које тренутно нису приоритетне (стоматологија, офталмологија, ОРЛ и сл.).

Укупно одобрена средстава у буџету за 2004. годину за Министарство здравља износе 6.9 милијарди динара (98 милиона евра). Расходи ће се финансирати директно из буџета Републике са 5.4 милијарде динара (76 милиона евра), док ће 1.6 милијарди динара (22 милиона евра) бити финансирано донацијама, кредитима и сопственим приходима болница. **Најзначајнију позицију представља трансфер Републичком заводу за здравствено осигурање у који је укључено здравствено осигурање избеглих и расељених лица од 200 милиона динара.** У буџету министарства здравља приметна је инвестициона оријентација буџета, где се за инвестиције у зграде, машине и опрему издваја 2.2 милијарде динара, укључујући средства Светске банке.

Комесаријат за избеглице

Комесаријат за избеглице образован је Законом о избеглицама (“Службени гласник РС”, бр. 18/92 и 45/02). Надлежност Комесаријата утврђена је и Уредбом о збрињавању избеглица (“Службени гласник РС”, бр. 20/92, 70/93, 105/93, 22/94 и 34/95) и Уредбом о начину збрињавања прогнаних лица (“Службени гласник РС”, број 47/95). Комесаријат обавља послове који се односе на: утврђивање статуса избеглица; збрињавање избеглица; вођење евиденције утврђене овим законом; усклађивање пружања помоћи избеглицама од стране других ограна и организација у земљи и иностранству и старање о равномерном и благовременом пружању те помоћи; обезбеђивање смештаја односно размештаја избеглица на подручјима територијалних јединица; обезбеђивање услова за повратак избеглица на подручја која су напустила или друга подручја која Комесаријат одреди, односно до њиховог трајног збрињавања на други начин и обавља друге послове из свог делокруга утврђене овим законом. У складу с одредбама међународних конвенција које је ратификовала Југославија, а које уређују положај и права избеглица, ради збрињавања избеглица на територији Републике Србије, Комесаријат покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција Уједињених нација и других организација за пружање међународне помоћи.

За функционисање и рад Комесаријата за избеглице планирају се средства за текуће издатке и то највећим делом за сталне трошкове (трошкове грејања, комуналне трошкове и трошкове закупа пословног простора), средства за материјал, услуге по уговору и трошкове путовања.

Поред средстава из буџета Републике, значајно место у финансирању Комесаријата имају додатни приходи, и то:

- донације од Међународног комитета Црвеног крста (за реализацију Програма “Новчана помоћ расељеним породицама са КиМ”, којим је обухваћено око 2.700 породица);
- донације од UNHCR-а (за реализацију Уговора са UNHCR-ом закљученим у фебруару 2004. године за финансирање смештаја и исхране избеглица у колективним центрима);
- донације од невладиних организација и појединаца.

Укупно одобрена средстава у буџету за 2004. годину за Комесеријат за избеглице износе 1.5 милијарди динара (21 милиона евра). Расходи ће се финансирати директно из буџета Републике са 1.3 милијарде динара (19 милиона евра), док ће 0.2 милијарди динара (2.5 милиона евра) бити финансирано донацијама међународних организација. **Најзначајнија ставка у буџету намењена је накнадама за становање и живот избеглих и расељених лица у износу од 1.2 милијарде динара, што је у складу са захтевом Комесеријата за буџетско финансирање.** У буџету се налазе и средства за здравствено осигурање избеглица и расељених лица у износу од 220 милиона динара, а планирани су и расходи за изградњу зграда и грађевинскоих објекату у износу од 100 милиона динара.

4. Припрема буџета за 2005. годину и пројекти стратегије за смањење сиромаштва

Законом о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 9/02 и 87/02), јединствено је уређено планирање, припрема и доношење буџета Републике Србије. Овим законом утврђен је буџетски календар, којим су тачно одређени рокови до којих се морају извршити поједине фазе у буџетској процедури. Утврђено је да Влада Републике Србије до 1. новембра текуће године утврђује Предлог закона о буџету, и заједно са Меморандумом о буџету и економској и фискалној политици за буџетску годину и две наредне фискалне године, као и предлозима финансијских планова организација обавезног социјалног осигурања, доставља Народној скупштини на разматрање и доношење. Народна скупштина, у складу са овим календаром, доноси буџет до 15. децембра.

Закон о буџетском систему предвиђа да буџетски календар са крајњим роковима изгледа на следећи начин:

- 30. април - Министар финансија у сардњи са надлежним органима за економски развој, припрема Меморандум о буџету, који садржи податке о економској и фискалној политици и процену за буџетску годину и две наредне године;
- 15. мај - Влада усваја Меморандум о буџету;
- 1. јун - министар доставља Меморандум локалним властима и организацијама обавезног социјалног осигурања;
- 1. август - директни корисници буџета и организације обавезног социјалног осигурања достављају предлог финансијског плана министарству финансија;
- 1. октобар - министар ревидира Меморандум о буџету, узимајући у обзир, након 30. априла, ажурирани макоекономски оквир;
- 15. октобар - министар доставља Влади нацрт буџета и финансијске планове организација обавезног социјалног осигурања;
- 1. новембар - Влада усваја предлог буџета и доставља га Народној скупштини
- 15. децембар - Народна скупштина доноси буџет Републике

Дакле, буџетски корисници су дужни, по закону, да до почетка августа доставе детаљан захтев за финансирање њихових издатака у наредној години. Тај захтев, поред детаљног образложења, треба да буде стандардизован са инструкцијама које је прописало Министарство финансија. Инструкције, које се достављају свим буџетским корисницима почетком јуна, обухватају Меморандум о буџету и предложена средства за текуће финансирање за свако министарство. Након тога, министарства су дужна да доставе своје захтеве на бази следеће структуре: (1) захтев за финансирање активности које су току, (2) захтев за финансирање активности, а које нису обухваћене буџетским финансирањем, (3) захтев за финансирањем капиталних издатака и (4) захтев за финансирањем нових програма.

Припрема буџета за наредну годину, ове године је почела у складу са буџетским календаром. 20. маја ове године Влада је усвојила Меморандум о

економској и фискланој политици за период од 2005. до 2007. године, који се може наћи на сајту Министарства финансија. Почетком јуна очекује се достављање поменутих инструкција Министарства финансија свим буџетским корисницима у складу са макроекономским и фискланим оквиром описаним у Меморандуму. Министарства ће имати на располагању непуних два месеца за креирање својих захтева у складу са структуром инструкција, а након тога у септембру ће доћи до усаглашавања захтева непосредним путем и финализације прелиминарне верзије буџета. Влада ће имати прилику да дискутује о буџету све до 1. новембра када је последњи рок за предају буџета Скупштини Србије. Скупштина ће имати на располагању читавих месец и по за расправу о буџету. Потпуно исти редослед активности ће се одвијати и на нивоу општина, градова, АП Војводине и организација обавезног социјалног осигурања. С тим у вези, а повезано са пројектима ССС, треба на време заузети активни приступ буџетирања пројеката ССС, поштујући притом буџетски календар.

5. Закључак и правци будућег деловања

Стратегија смањења сиромаштва један је од приоритета у програму економских, друштвених и структурних реформи Републике Србије. ССС је развојно оријентисана на смањење удела сиромашних у укупном броју становника са 10,6% на 6,5% до 2010. године, кроз пораст економске активности, доходака и запошљавања.

За потребе остваривања циљева ССС предвиђен је амбициозан макроекономски оквир. Макроекономски резултати из 2003. године одступају од прогнозираних у ССС када је реч о расту економије и структурним и институционалним реформама, али по питању смањивања инфлације, раста директних страних улагања и стабилизације тржишта остварени су повољни трендови. Када је реч о 2004. години предвиђа се, на основу досадашњих кретања, значајан раст економије и институционалне реформе. Макроекономска стабилност биће очувана. У средњем року очекују се сличне тенденције описаним у ССС. Ова кретања биће повољна за реализацију ССС, пошто се очекује раст доходака и запошљавања, раст инвестиција, јачање институција и структурне реформе које ће допринети економско-социјалној одрживости Србије. Када се говори о финансирању ССС предвиђени макроекономски и фискални оквир омогућиће раст буџетских примања, заједно са пореском реформом и смањивањем сиве економије. Донације из иностранства зависиће од политичког, економског и социјалног развоја Србије, основних спољнополитичких опредељења попут прикључења Европској Унији. Донације и повољни кредити биће све више усмеравани у развојне пројекте образовања, заштите животне средине, здравства, инфраструктуре, локалне заједнице и демократије.

У буџету за 2004. годину, узимајући у обзир политичка дешавања око састављања нове Владе, чињенице да је претходна Влада при крају мандата усвојила ССС и брзог доношења буџета, ССС је инкорпорирана на задовољавајућем нивоу. То се може закључити из приказа укупног буџета, буџета министарства и Комесеријата за избеглице који је дат у преходном делу овог рада.

Међутим, подсетимо да је период до почетка августа 2004. године веома битан за финансирање ССС у 2005. години. Буџетски корисници које се налазе у центру интересовања пројеката ССС треба да до тог датума, на основу инструкција Министарства финансија, доставе јасне, реално образложене и концизне захтеве који се темеље на ССС усвојеној од стране Владе. Тако испоштована процедура, обезбеђује разматрање финансирања пројеката ССС и могућности за укључење у буџет за 2005. годину. Такође, благовремено деловање и према донаторима и иностраним кредиторима, омогућава свеобухватан приступ финансирању пројеката ССС у 2005. години.